

Таким чином, в українському законодавстві є певна кількість нормативних документів, що регламентують права й обов'язки біженців і осіб, які шукають притулок. Разом з тим, практика їх реалізації пов'язана з великими труднощами, що обумовлені рядом причин: по-перше, відсутністю матеріальних можливостей для реалізації прав біженців, передбачених законом. Неспроможність держави захистити права біженців та осіб, які шукають притулок, їх честь та гідність викликає вкрай негативні наслідки, оскільки вона паралізує законослужність населення держави, включаючи і біженців, і осіб, які шукають притулок. До сьогодні не вирішене питання про створення хоча би одного на всю Україну пункту тимчасового розташування біженців. Створюється замкнене коло: держава не надає біженцям місць законного проживання, але вимагає виконання закону про біженців.

Іншою причиною труднощів реалізації українського законодавства відносно біженців і осіб, які шукають притулок, є відсутність досвіду роботи державних органів з такою категорією населення. Це призводить до надто повільної, багатомісячної, а іноді й багаторічної підготовки підзаконних актів. Відсутність же таких документів створює обстановку правової невизначеності, а це означає, що створюється середовище, яке сприяє порушенню прав людини.

Третьою причиною зазначених проблем є невисокий рівень правової культури державних службовців, у тому числі й працівників правоохоронних органів.

Виходячи з цього та враховуючи, що Україна як суб'єкт міжнародних відносин зобов'язана дотримуватись норм міжнародного права, Декларації прав і свобод людини та інших міжнародно-правових актів, необхідно:

- визначити концепцію національної політики відносно біженців та осіб, які шукають притулок на території України;
- створити загальноукраїнську мережу правових консультаційних пунктів для біженців та осіб, які шукають притулок;
- інформувати всіх іноземців, які прибувають на територію України, про правила та місця їх реєстрації в нашій країні, а також про правила перебування іноземців і осіб без громадянства в нашій державі. Цю інформацію можна підготувати у вигляді пам'яток;
- врегулювати нормативно процедуру вилучення та знищення незаконних документів, що посвідчують особу, у біженців і осіб, які шукають притулок. Ця процедура має носити цивілізований, не принижуючий людську гідність характер;
- органам виконавчої влади організувати роз'яснювальну і правову просвітницьку роботу з керівниками ЗАГСів, управлінь освіти різних рівнів, дитячих дошкільних закладів, шкіл, медичних закладів з питань прав біженців та осіб, які шукають притулок;
- налагодити просвітницьку і виховну роботу з державними службовцями, які працюють з іноземцями, спрямовану на недопущення порушень прав людини, приниження честі та гідності особистості;
- налагодити тісну співпрацю з міжнародним співтовариством з метою залучення коштів міжнародних організацій та країн-донорів для вирішення цієї проблеми.

Від розв'язання цих завдань залежить авторитет нашої молоді держави, що прагне стати цивілізованою демократичною країною.

ОСНОВНІ ФОРМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИЧНОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ЗАХИСТУ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ

Кузенко У.М., здобувач кафедри теорії та історії держави і права ЛьвДУВС

У сучасних політико-правових умовах особливої уваги набуває визначення основних напрямів і видів діяльності Української держави, в яких конкретизується її сутність та призначення. В юридичній науці це питання розкривається за допомогою теорії функцій держави і залишається одним з найважливіших питань не тільки в теорії, а й практиці державотворення.

Це зумовлено, насамперед, тим, що у функціях проявляється суть держави, її соціальне призначення, яке полягає у створенні ґрунтовних інститутів демократії, завдання яких зводяться до забезпечення функціонування такої системи контролю над економікою, яка не дозволить невеликій частині певного суспільства встановити контроль над усією політичною сферою.

Проблема функцій держави привертає увагу багатьох науковців вже тривалий час, що зумовило формування різноманітних визначень цього поняття. У науковій юридичній літературі категорія «функція держави» еволюціонувала. І хоча погляди різних авторів, за всієї спільності їх думок, не тотожні, мають свої особливості та розходження, проте, вони зійшлися в головному – у розумінні функцій держави як основних напрямів її діяльності, що зумовлені її завданнями.

Через функції держави розкривається соціально-змістовна сутність держави, тому функції держави – це основні напрями діяльності держави, які розкривають її соціальну сутність і призначення у суспільстві; це основні напрями діяльності держави з вирішення основних завдань, що стоять перед державою на тому чи іншому етапі її розвитку, і являють собою засіб їх реалізації.

Функції держави характеризуються деякими загальними рисами, які можна сформулювати наступним чином: 1) зміст кожної функції держави складається з сукупності однорідних аспектів державної діяльності. Подібні сторони державної діяльності об'єднуються в одну функцію виходячи зі специфіки та характеру тих суспільних відносин, на які вони здійснюють свій вплив; 2) на відміну від функцій державних органів (фінансових, освітніх, прокуратури тощо), спеціально призначених для певної діяльності, функції держави охоплюють її діяльність загалом; 3) функції держави носять комплексний, узагальнений характер. У них втілюється концентрація зусиль держави на ключових, життєво важливих напрямках її внутрішньої чи зовнішньої діяльності; 4) функції держави необхідно відрізнити від видів державної діяльності (розслідування кримінальних справ, митний контроль), які можуть здійснюватися або спеціально уповноваженими на це органами, або структурними підрозділами різних органів держави; 5) функції держави не можна ототожнювати з формами та методами їх реалізації.

Характеризуючи політичну функцію держави, доречно відмітити, що всі функції держави носять політичний характер, проте у сфері політичних відносин бере участь ціла система політичних інститутів, установ, державних та інших органів, через які здійснюється безпосередній вплив державної влади, в тому числі забезпечення демократії, тобто реальної влади народу.

Важливість державної функції в політичній сфері для людини і громадянина важко переоцінити, адже її основною метою є забезпечення стабільності конституційного ладу, створення умов для повноцінного розвитку та функціонування політичної системи суспільства, забезпечення здійснення народовладдя і становлення громадянського суспільства в Україні. Діяльність держави в політичній сфері є надзвичайно складною і, по суті, є основою для ефективного реалізації інших функцій.

Зважаючи на потребу подальшого глобального розвитку, вагомою є проблема відповідальності держави перед особою. У цьому вбачається одна з головних гарантій забезпечення прав та свобод людини і громадянина. Держава встановлює механізм власної публічно-правової відповідальності, бере також на себе обов'язок забезпечення можливості її реалізації та доступності для громадян.

Під формами реалізації функцій держави слід розуміти специфічні види державної діяльності, що полягають у діяльності органів держави, за допомогою якої реалізуються її функції. Органи державної влади мають забезпечувати дієвий захист прав та свобод людини і громадянина у кожній країні.

Основними формами реалізації політичної функції держави у сфері забезпечення та захисту прав і свобод людини в Україні є наступні: 1) законодавча (нормотворча діяльність, спрямована на створення правової основи забезпечення прав та свобод людини і громадянина); 2) виконавча

(виконання правових приписів і норм у сфері дотримання прав та свобод людини і громадянина); 3) судова (забезпечення та захист прав і свобод людини і громадянина у вигляді вирішення правових спорів).

Для реалізації політичної функції держави у сфері забезпечення та захисту прав і свобод людини в Україні, необхідне вирішення важливих завдань, а саме: по-перше, формування системи правової безпеки людини із зазначенням умов, підстав, гарантій такої безпеки; по-друге, виявлення чинників небезпеки для людини і встановлення системи відповідальності; по-третє, формування стратегії й політики правової безпеки людини.

ГАРАНТІЇ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ГРОМАДЯН НА СВОБОДУ СЛОВА В УКРАЇНІ

Збирак Т.В., здобувач ДНДІ МВС України

Науковий керівник: д.ю.н., професор, перший заступник начальника ДНДІ МВС України Проценко Т.О.

Особливе місце в механізмі правового забезпечення права громадян на свободу слова посідають гарантії. В умовах правової держави гарантії прав і свобод людини являють собою сукупність умов та спеціальних правових способів і засобів, за допомогою яких забезпечується безперешкодне їх здійснення, охорона та захист. Головне призначення правових гарантій полягає у створенні необхідних умов для перетворення закріплених у законі прав і свобод з можливостей на реальність. Загалом розкриття питань гарантій прав та свобод людини залишаються одними із найбільш актуальних.

Як відомо «гарантія» у перекладі з французького слова (*garantie*) означає поруку, умову, забезпечувати що-небудь. У цьому значенні термін «гарантія» вживається в усіх галузях як техніки, науки, так і соціального життя.

В юридичній літературі існує декілька підходів до визначення поняття «гарантія». Цей термін застосовується для позначення способів та засобів, за допомогою яких здійснюється забезпечення реалізації тих чи інших умов, передбачених законодавством. Крім цього поняття «гарантія» охоплює усю сукупність об'єктивних і суб'єктивних чинників, спрямованих на практичну реалізацію прав і свобод, на усунення можливих перешкод їх повного або належного здійснення.

За своєю сутністю гарантії правового забезпечення права громадян на свободу слова являють собою систему норм, принципів, умов і вимог, що забезпечують в своїй сукупності задоволення інтересів громадян, основною функцією яких є виконання зобов'язань державою та іншими суб'єктами у сфері реалізації права особи на свободу слова. Об'єктом гарантій правового забезпечення права громадян на свободу слова постають суспільні відносини, пов'язані з охороною і захистом цього права. Найбільш суттєвими серед гарантій права громадян на свободу слова є юридичні гарантії. Ці гарантії, будучи забезпеченими засобами правового впливу, створюють фундаментальну базу для захищеності суб'єктивних прав.

Слід вказати на те, що усю сукупність понять «юридичні гарантії», які були розроблені теорією права, умовно можна розділити на три групи. Перша група авторів вважають, що юридичні гарантії – це сукупність спеціальних правових засобів і способів, за допомогою яких здійснюються, охороняються та захищаються права, присікається їх порушення, поновлюються права, що зазнали посягання. Друга група науковців переконані, що юридичні гарантії – це правові та організаційно-правові засоби і способи, за допомогою яких забезпечується здійснення та всебічна охорона суб'єктивних прав. При цьому під поняттям «правових» засобів та способів вони розуміють норми права, а під організаційно-правовими – діяльність певних державних органів, громадських організацій та їх посадових осіб по забезпеченню права. Третя група авторів стверджують, що юридичними гарантіями є правові норми, які визначають